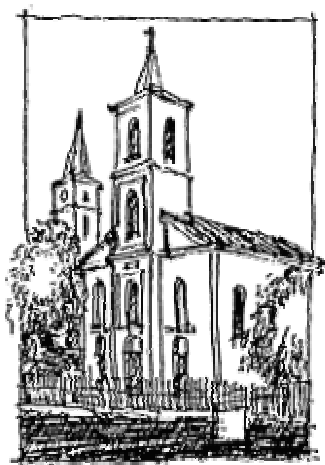

HILAS

STŘEDISKA ČESKÉ REFORMACE

V TELČI A VELKÉ LHOTĚ
u Dačic

12

2007

Vydává pro informaci svých členů
VERITAS
historická společnost pro aktualizaci
odkazu české reformace, o. s.

Středisko české reformace v uplynulém desetiletí a jeho současná proměna

Středisko české reformace, dosud pouze v *Evangelickém tolerančním areálu* ve Velké Lhotě u Dačic, si připomíná kulaté výročí svého působení v letech 1997–2006.

V uvedené době plnilo program své mnohostranné činnosti: zpřístupnění areálu zejména systémem ucelených informací v exteriéru, realizaci stálé výstavy „Česká reformace v evropském kontextu“ v *Památniku české reformace* v tzv. horním kostele (výstava byla slavnostně otevřena při příležitosti *11. Konference evropských protestantských muzeí*, která se v roce 2001 konala v zastoupení České republiky právě v Telči a ve Velké Lhotě u Dačic), každoroční týdenní pracovní soustředění mladých zájemců o historii, pravidelná tematická pracovní zasedání VERITAS, konzultace týkající se české reformace, setkávání se zájemci o tuto problematiku při jejich rekreaci ve sborovém domě Farního sboru ČCE ve Velké Lhotě.

Po dovršení uplynulého desetiletí dochází k novému vývoji. Ve Velké Lhotě zůstává vlastní expoziční základna: celek Evangelického tolerančního areálu s informačním systémem a průvodcovskou trasou, stálá výstava „Česká reformace v evropském kontextu“ v horním kostele (příp. také dočasné výstavy na jeho kruchtě) a zázemí této expoziční a informační činnosti v historické místnosti v přízemí tzv. dolní fary.

Ostatní aktivity (kromě pracovních soustředění mladých zájemců o historii, o nichž je bližší zmínka v souvislosti letošního soustředění; jeho konání zajistil tentokrát mimořádně Farní sbor ČCE v Telči) se přesouvají do Telče jako oficiálního sídla historické společnosti VERITAS, kde je také možnost využití odborné knihovny; zájemci si mohou předem zajistit i ubytování.

Tyto úpravy bylo třeba provést ze dvou důvodů. Farní sbor ČCE ve Velké Lhotě totiž sjednal ekonomický pronájem tzv. dolní fary, která tak přestala plnit dosavadní funkci sborového domu s možností ubytování a stala se oficiální ubytovnou s příslušným režimem. Důsledkem bylo například to, že nový nájemce uzamkl přízemí v pravé části dolní fary, kde bylo dříve možné přijímat bezplatně návštěvníky areálu k rozhovoru a občerstvení. Případné použití těchto prostor (pokud jsou volné) je nyní možné pouze za cenu 250 Kč/hod. VERITAS této možnosti již využila (pouze na dvě hodiny, tj. za 500 Kč) v rámci pracovního soustředění v Telči, kdy ve Velké Lhotě konala brigádu ve prospěch *Evangelického tolerančního areálu* (natírání informačních tabulek a mříží).

Druhým důvodem bylo postupné cílené budování odborné knihovny a dokumentačního střediska historické společnosti VERITAS v Telči, která je dopravně mnohem dostupnější, disponuje základní infrastrukturou a přitom není od Velké Lhoty příliš vzdálena.

Středisko české reformace tedy vstupuje do dalších let v uvedené podvojně podobě (Středisko české reformace v Telči a ve Velké Lhotě u Dačic). Díky porozumění pronajímatele – FS ČCE v Telči – může tak plně rozvíjet svou činnost pro další službu všem vážným zájemcům. ■

Co se událo ve Středisku české reformace v Telči a ve Velké Lhotě u Dačic v roce 2007

V neděli 13. května přijela do Telče velmi početná skupina *Spolku přátel muzea z Dačic* a několik dalších zájemců z okolí. Prohlédli si na malé pěší túře město a seznámili se s nepříliš známými skutečnostmi z jeho historie a výstavby. Účastníci, vedeni moderátorkou VERITAS, si prohlédli také kostel sv. Ducha a v něm instalovanou výstavku o podivuhodných dějinách této stavby, kterou připravila již dříve skupina členů naší historické společnosti.

Důležité jednání se odehrálo ve Velké Lhotě 16. června 2007. Přítomni byli: za FS ČCE ve Velké Lhotě administrátor Mgr. T. Vítek z Horních Dubenek, kazatel JUDr. P. Klimeš z Velké Lhoty a kurátor sboru F. Novák, dále nájemce dolní fary J. Čudlý a za historickou

společnost VERITAS moderátorka doc. PhDr. E. Melmuková, jednatel Mgr. M. Soukup a ředitel odborných zařízení VERITAS v Telči a Velké Lhotě u Dačic ThDr. P. Melmuk, Th.D. Z tohoto jednání neexistuje žádný oficiální zápis pořadajícího FS ČCE ve Velké Lhotě, vycházíme proto pouze z našeho vzápětí provedeného záznamu. Bylo dojednáno, že je třeba k platné stávající smlouvě FS ČCE ve Velké Lhotě s VERITAS z 22/11/2005 připravit návrh dodatku k vyjádření jak staršovstvu FS ČCE ve V. Lhotě, tak výboru VERITAS. Vypracováním návrhu dodatku byl pověřen dr. Klimeš (tento návrh nemáme bohužel doposud k dispozici). FS ČCE ve V. Lhotě se měl vyjádřit také k otázce historického archivu sboru, který slouží i případným zájemcům o historii. VERITAS nabídla možnost (v souladu s doporučením 32. synodu ČCE) uložit historický sborový archiv v Národním archivu v Praze a byla ochotna předem zajistit (v této době již i zajistila) souhlas odpovědných pracovníků archivu s tímto řešením. Výbor VERITAS byl potom na své řádné schůzi 14/7 informován o jednání svých zástupců ve Velké Lhotě a vzal se souhlasem na vědomí výsledky jednání ze dne 16/6. O tom pak informoval dopisem ze dne 20/7 staršovstvo FS ČCE ve V. Lhotě a připojil ještě dotaz, zda chce FS ČCE ve V. Lhotě i nadále vlastnit informační skříňky v *Evangelickém tolerančním areálu* a provádět jejich pravidelnou údržbu, či je chce raději přenechat historické společnosti VERITAS (zatím také nemáme žádné písemné vyjádření).

Poněkud lepší výhled vzbuzuje jednání s obcí Volfířov o společných akcích. Jde o cyklotrasy a pěší cesty, které by spojovaly vesnická sídla na Volfířovsku, kam spadají i čtyři historické centrální obce tolerančního sboru V. Lhota: Brandlín, Radlice, Šach a Velká Lhota. Některé z uvažovaných tras jsou totožné s úseky Cesty valdenské a české reformace. V jednotlivých vesnicích i osadách by měly být instalovány informační tabule, týkající se místních údajů i Cesty valdenské a české reformace. Vše závisí na dalším jednání spojeném se žádostí o příslušné granty. V případě plánovaného archeologického průzkumu místa, kde stával tzv. majestátní kostelík sv. Ducha z roku 1609 vše bohužel ztroskotalo (přes vstřícný postoj Obecního úřadu ve Volfířově) při jednání v Dačicích s vlastníky pozemku, kde kostelík stával. Ze šesti vlastníků byli tři zásadně proti jakémukoli průzkumu (jeden z nich dal najevo nepřátelský postoj i tím, že zbytky ještě viditelné zdi raději sám vybagruje). I bez provedení průzkumu bude ovšem na trase poskytnuta dostatečná informace.

V průběhu roku se opět v horním kostele konaly koncerty na jaře, v létě i na podzim a očekává se ještě koncert adventní. Pěvecký sbor, dříve nazývaný *Komorní sbor Velká Lhota* má také nový název: *Festivia Chorus*. Farní sbor ČCE ve V. Lhotě vzpomněl v horním kostele 6. července památku M. J. Husa. Při té příležitosti se zamyslela nad Husovým odkazem i moderátorka VERITAS doc. Melmuková, která byla na tuto akci pozvána.

Poslední důležitou aktivitou je 5. *Festival řemesel a vyznání* (pořádá občanské sdružení Na dobrých cestách), který se uskutečnil v termínu 7–16/9/2007. VERITAS se kromě nabídky navštívit v pátek 14/9 zajímavou výstavu o historii kostela sv. Ducha v Telči soustředila zejména na akci *Putování do Velké Lhoty a zpět* v neděli 9/9. Šlo o dvě předem připravené a označené trasy z Krahulčí (tzv. telčská trasa) a z Markvarce (tzv. dačická trasa) s mnohými přírodními krásami včetně některých památek (např. starý židovský hřbitov v blízkosti Markvarce). Přímo ve Velké Lhotě se konaly další akce. V místním hostinci U Kožaka mohli účastníci nabrat nové síly a občerstvit se za slušnou cenu. Pak měli příležitost vidět v horním kostele stálou výstavu *Česká reformace v evropském kontextu* a odpovědět si na otázky s tím související, shlédnout na kruchtě tohoto kostela výstavku *Toleranční modlitebny* s výkladem moderátorky VERITAS, poslechnout si v dolním kostele z magnetofonu hlasy pamětníků z rané toleranční doby a v historické místnosti v přízemí dolní fary (tzv. zázemí výstavy) si na videu v programu připravovaném Kameníkovými z Telče připomenout historii české reformace v okolí i konání 11. Konference evropských protestantských muzeí v roce 2001. Přes nepříznivé počasí se v areálu sešlo celkem 35 lidí z Dačicka i Telčska.

Článek bývalé seniorky Horáckého seniorátu Mgr. E. Čaškové z roku 2005 (Náboženské zápasy na Vysočině), umístěný na internetových stránkách občanského

sdružení *Na dobrých cestách*, se odvolával na knihu *Patent zvaný toleranční*, byla v něm však řada chybných tvrzení, která budila dojem, že jsou přejata z uvedené knihy. Vzhledem k tomu měl být článek opraven dle upřesňujících připomínek, které VERITAS E. Čaškové zaslala. E. Čašková s tím jako autorka projevila souhlas. Předsedkyně občanského sdružení *Na dobrých cestách* Mgr. E. Novotná se dle svého posledního vyjádření rozhodla celý článek z internetových stránek vůbec odstranit, čímž se ovšem celá situace řeší jinak, než jsme si přáli. Těm, kdo článek četli nebo si ho dokonce stáhli, zůstanou nepřesné informace bez možnosti dozvědět se pravdu. Proto na webových stránkách VERITAS dáme k dispozici celý opravený článek s příslušnou informací.

Také připravovaná akce VERITAS v Telči v roce 2008 se dále upřesňuje v konkrétních jednáních. S VERITAS bude při této akci spolupracovat město Telč, Státní zámek v Telči a Univerzitní centrum v Telči. V termínu 10–31/5/2008 budou moci návštěvníci shlédnout v Justičním sále Státního zámku výstavu *Evropské setkání v Telči – 11. Konference evropských muzeí roku 2001* (půjde o informaci o všech 16 konferencích a zajímavých místech setkání). V sobotu 10/5 dopoledne se bude konat v Konferenčním sále Univerzitního centra v Telči seminář k dané tematice a odpoledne na zámku vernisáž výstavy. ■

Fotky z Putování do Velké Lhoty u Dačic 9/9/2007 v rámci Festivalu řemesel a vyznání pořídil Richard David.

**Konference „Prostředky a působení veřejné komunikace v čase evropských reformací: výtvarné umění, hudba, performance, rétorika“
30. 11. – 2. 12. 2006**

Konference probíhala v Praze v budově Akademie věd ČR na Národní třídě, pořádal ji Ústav dějin umění AV ČR a Seminář dějin umění Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

Na konferenci jsem byla upozorněna Mgr. Martou Procházkovou z Národního památkového ústavu v Brně, která přednášela na semináři učitelů v Pardubicích na jaře 2007. Konference byla veřejně přístupná. Zúčastnila jsem se téměř celého programu a na některé přednášky přišla z VERITAS i sestra Vobrová a bratr Kužel. Přednášky byly doprovázeny obrazovými a textovými ukázkami. Přednášející pocházeli z naší republiky i ze zahraničí (zejména ze sousedních zemí). Vše bylo tlumočeno do a z angličtiny. Mezi přednášejícími tvořili přibližně polovinu doktorandi. Po přednáškách následovala vždy diskuse.

Úvod konference byl pojat spíše obecněji – měl vymezit přibližný prostor a definovat pojmy, další příspěvky jednotlivých přednášejících pak byly úzce specializované na danou problematiku. Většina přednášek byla velmi zajímavá – (některé názvy zmíním.)

Přednáška *Petry Mutlové (Brno) na téma: Mikuláše z Drážďan Tabule veteris et novi coloris: in margine rukopisné tradice*. Tyto tabule např. zachycovaly protiklady církve Kristovy a tehdejší církve (papežské) – konkrétně zobrazením Krista na oslu a proti tomu papeže na nádherném koni.

Blanka Zilynská (Praha): Od učených disputací k happeningu. Propagace víry slovem i obrazem; Miloslav Blahynka (Bratislava): Samuel Capricornus – skladatel ve službách evangelické církve v Bratislavě; Jana Hubková (Ústí nad Labem): Prostředky a strategie letákové literatury 1. třetiny 17. století; Albert Kubišta (Praha): Překladatel nebo autor? Překlady konfesijních polemik na přelomu 16. a 17. století; Tomáš Malý (Brno): Konfesijní identita v moravských královských městech 16. a 17. století; Petr Hlaváček (Praha/Lipsko): Katolíci, utrakvisté a luteráni v severozápadních Čechách aneb veřejný prostor jako médium deklarace konfesijní identity 1520–1620 – autor téma přiblížil zejména na dějinách města Kadaně. Nejvíce podnětnou se mi zdála přednáška *Hany Bočkové (Brno): Obraz nekatolíka v nábožensky vzdělávající literatuře*. Zde autorka poukázala na dva nejčastěji používané typy této produkce, jež byla určena lidovým vrstvám. První typ: Dialog mezi zasvěcencem a zasvěceným – např. Rozmlouvání Víta s Václavem – oba jsou katolíci, obraz nepřítele, nekatolíka se formuje postupně. Druhý typ: rozhovor dvou nesmiřitelných stran – zde dochází k nerovnosti postav; katolík je učitel, nekatolík hovoří o své víře ne jako zastávce a o sobě hovoří jako o objektu, proces manipulace např. Rozmlouvání křesťanské – vystupuje katolický děkan a stará luterská žena (baba) – řeší obecná schémata např. o křtu; tento typ je zastoupen i v německých letáčích ze 16. století: dialog hodného luterána a zlého kalvinisty.

Je mi líto, že jsem vyslechla jen část přednášky *Martina Šugára a Miroslavy Valové (Bratislava): Spišští luteráni verus kryptokalvíni v sporoch (nielen) o obrazy: Polemiky, satiry, pamflety, karikatury*. V rámci konference přednášel také David Holeton, bývalý děkan HTF UK na zajímavé téma *Čechy hovoří k Bohu: pátrání po národním liturgickém výrazu*.

Navštívili jsme také tři pražské kostely – dva římskokatolické: Matky Boží před Týnem, P. Marie Vítězné a evangelický kostel sv. Salvátora. V každém jsme byli upozorněni na stavební vývoj těchto kostelů a vnější i vnitřní změny, které probíhaly během reformace i poté, když docházelo ke změnám vlastníků, uživatelů i účelu. K přednáškám jsme obdrželi abstrakty; k exkurzi po kostelech podrobné plánky.

I když byla témata konference nazírána spíše pod úhlem oborů dějin umění a estetiky (případně informatiky), svým zaměřením na období reformace byla velkým přínosem i pro mne. Za důležité pokládám i navázání osobních kontaktů, které by mohly být v budoucnu zajímavé pro činnost VERITAS. Eva Turková, DiS. ■

Konference evropských protestantských muzeí Lützen a Weissenfels 27. 4. – 1. 5. 2007

Letošní 22. konference (17. evropské setkání) se konala v německé spolkové zemi Sasko-Anhaltsko.

Organizátoři: Francouzská reformovaná církev, Historická společnost francouzského protestantismu a Gustav-Adolf-Werk (Gustav-Adolfské dílo) Lipsko

Téma: Náboženství, válka a mír ve středním Německu. Konference se konala u příležitosti dvou výročí a to: výročí bitvy u Lützenu 1632 (375 let), kde padl Švédský král Gustav II. Adolf a 175. výročí založení Gustav-Adolfského díla v Německu.

Program: V pátek po příjezdu a ubytování proběhlo večer přivítání a zazněla úvodní informační přednáška Střední Německo, Gustav-Adolfské dílo a Král Gustav Adolf (Gustav Adolf jako král).

SOBOTA – téma dne: Lützen a Gustav II. Adolf

Odjezd do Meuchen na návštěvu vesnického kostela. Zde bylo uloženo mrtvé tělo Gustava II. Adolfa hned po bitvě. Promluvila dr. Inger Schuberth (Švédka, provdaná v Německu): Památka Gustava II. Adolfa ve středním Německu. Při cestě do Lützeny jsme se zastavili u památníku bitvy s velkým kamenem z bitevního pole a pamětní kaple (1907), které oslavují švédské vítězství v 30leté válce nad císařskými vojsky vedenými Albrechtem z Valdštejna, a připomínají smrt švédského krále Gustava II. Adolfa. U balvanu promluvila ještě jednou dr. Schuberth a v kostele prof. Klaus Fitschen na téma: Gustav Adolf: Osvoboditel německého protestantismu, nebo cizí dobyvatel?

Obědvali jsme v Lützeny, kde nás pozdravil starosta a farář místního kostela sv. Víta. Po obědě měl dr. Wilhelm Hüffmeier přednášku k výročí GAW, jeho historii a jeho poslání; dnes je to zejména podpora protestantů v diaspoře. Na konferenci s námi bylo přítomno také osm studentů z univerzity v Lipsku pocházejících ze Slovenska, Maďarska, Rumunska a Jižní Ameriky, studujících díky podpoře GAW. GAW pomáhá protestantským sborům v duchovních a materiálních potřebách a podporuje výstavbu a provoz diakonie v diaspoře. Nejde jen o humanitární, ale eklesiologické důvody (Ga 6:10).

Navštívili jsme farní kostel sv. Víta (t. č. v opravě), zámek v Lützeny, kde je dnes městské muzeum a dioráma bitvy u Lützeny. Při přijetí na radnici promluvil starosta města o historii a současnosti města.

NEDĚLE – téma dne: Středoněmecké dómy

Místa, která jsme navštívili, jsou zahrnuta v nadaci Vereinigter Domstifter. Byla založena roku 1930 a zahrnuje Merseburg, Naumburg a Kolegiální nadace Zeitz. Bylo nám řečeno, že nikde jinde není tolik kulturních památek na tak malé ploše jako v Sasku-Anhaltsku.

V Merseburgském dómu sv. Jana Křtitele a sv. Vavřince, jsme se zúčastnili bohoslužeb. Dóm založil císař Jindřich II. Bavorský, od roku 1004 je zde biskupství. Kapitula z 12. století je prvně zmíněna až ve 14. století. V archivu dómu jsou uloženy sbírky středověkých rukopisů, zakládací listina biskupství, Merseburská Vulgáta, faksimile exorcistních textů v dialektech staré němčiny – originály jsou ve Vatikánu. Významná je také kapitulní síň a knihovna s biskupskými pečetěmi. Biskupství bylo založeno jako misijní, protože sousední země byly tenkrát ještě pohanské. Dóm má čtyři věže, z toho dvě východní obranné; přiléhá zámek.

V Naumburgu jsme si prohlédli spolu s průvodcem dóm sv. Petra a Pavla. Je to raně románská stavba z roku 1042, v roce 1532 v ní vypukl požár a zničil mnoho z vybavení dómu. Zachoval se mariánský oltář z roku 1510 za hlavním portálem, Matka Boží je mezi svatou Barborou a Kateřinou; na křídlech 12 apoštolů. V dómu jsou dva lekcionáře – tzv. východní, pozdně románský a tzv. západní, raně gotický. Tzv. západní lekcionář a západní chór jsou hlavním dílem tzv. Naumburského Mistra. Na tzv. západním lekcionáři je vypočten soud světa a utrpení Páně. Lekcionářem se projde do západního chóru, kde jsou umístěny sochy donátorů (celkem 10). Vedle západního chóru je umístěna kaple sv. Alžběty Durynské, v níž stojí její soška, která pravděpodobně vznikla brzy po svatořečení (1235). Kaple sloužila jako sakristie.

V roce 1010 byl postaven v Naumburgu hrad markraběte míšenského Ekkehardta I. Na pravém břehu Sály, na křižovatce obchodních cest, vzniklo tržištní osídlení (1028 trhové právo, 1030 obec). Po přeložení sídla biskupa ze Zeitzu do Naumburgu v roce 1028 vzniklo duchovní sídlo (Immunitas) kolem dómu. Ve sklepení s nejstarší románskou klenbou jsou vystavovány archiválie k historii dómu, sakrální předměty, oltářní obrazy z různých staletí mj. díla Lucase Cranacha st. a jedna z nejstarších piet v Německu.

V Zeitzu bylo v roce 1028 založeno biskupství. V roce 2005 vzniká Stiftbibliothek a Stiftstarchiv Zeitz, ve vstupní části (Torhaus) zámku Moritzburg. Základem se stává privátní sbírka naumburského biskupa Pfluga (velký učenec reformační doby). Knihovna a archiv

obsahují přibližně 700 manuskriptů, 400 inkunábulí, 35 tisíc tisků od 16. do 20. století a množství úředních dokumentů. Je zde restaurátorská dílna, restaurování jednoho dokumentu stojí přibližně od 750 do 3 000 €.

PONDĚLÍ – téma dne: Luterské umělecké památky

Dopoledne prohlídka města Weissenfelsu:

1. **kostel P. Marie** byl založen v roce 1313, ještě s románskými prvky, dnes gotický, prošel požáry, pozdně gotická výstavba (klarisky). Z roku 1656 je barokní kazatelna, jsou na ní zobrazeni evangelisté a Ježíš, na sloupu je Mojžíš s deskami zákona. U vítězného oblouku jsou umístěny sochy Luthera a Gustava II. Adolfa od sochaře Franka z Naumburgu. V přední části kostela je křtitelnice s vyobrazením rajske zahrady (1658). Na barokním oltáři z roku 1684 můžeme vidět vyobrazení zámku Weissenfels a analogie NZ a SZ – vpravo Ježíše v Getsemane, vlevo Davida, který prchá před Absolónem. Varhany z roku 1862 postavil Friedrich Ladegast. Okna jsou tvořena technikou vitráže – každé okno zobrazuje jeden z důležitých svátků církevního roku: Vánoce, Velikonoce s ukřižováním, vzkříšení, nanebevstoupení.

Když se kostel stal luterským, oltář se nezměnil a také empory s obrazy byly vyžívány jako naučný prostředek pro nesení tradice, k výkladu dějepavy a také jako reprezentace. Byli však odstraněni všichni svatí kromě sv. Kryštofa (freska z roku 1554). Traduje se legenda, že kdo ho uvidí celého, neumře, dokud nedosáhne ráje. Významný je také obraz posledního soudu. Posledních sedm let probíhají v kostele restaurační práce.

Deska na venkovní straně kostela připomíná velký židovský pogrom v roce 1350, který vypukl v souvislosti s flagelantským hnutím – směřovalo do Jeruzaléma vybití nevěřící. Venku byly také sochy svatých, které byly odstraněny, později měly být nahrazeny reformátory, ale nestalo se tak. Barokní věž z roku 1722 stojí na místě původní gotické, zničené při požáru.

2. **Geleitshaus** je přední městský renesanční dům, původně obytný; později kurfiřtský Geleitshaus (vybírali daň za bezpečnost průjezdu, cestování). Od roku 1552 jej užíval kurfiřt Albrecht Saský. Zde bylo balzamováno tělo Gustava II. Adolfa 9/11/1632 po bitvě, před dlouhou cestou do Švédska. V patře je umístěno muzeum s výstavou: 30letá válka z pohledu Weissenfelsu, dioráma bitvy, 10 000 cínových figurek a další předměty.

3. **Muzeum Heinricha Schütze** (1585–1672) je renesanční stavbou z roku 1530, obsahuje sbírky k životu a dílu tohoto skladatele. Schütz byl první německý hudební skladatel mezinárodního významu. Narodil se v Bad Köstritz, studoval v Itálii – dvakrát v Benátkách, tam byl ovlivněn Monteverdim. Působil jako dvorní kapelník ve Weissenfelsu a poté v Drážďanech, kde také zemřel (hrob má ve Frauenkirche). Skládal duchovní hudbu (často na Lutherovy texty), ale i divadelní, ta se však nedochovala. Zachoval se autograf notového záznamu a jedním z exponátů je kaligraficky zapsaný 119. žalm, který také zhudebnil. Dům se jmenoval Gasthof zum Schützen a v 30leté válce u nich byl Gustav II. Adolf i Valdštejn, od roku 1980 je muzeem. Každý rok se konají středoněmecké hudební dny Heinricha Schütze.

4. **Zámek Weissenfels** nepatřil biskupství, nýbrž byl sídlem kurfiřta Alberta. Weissenfels založil roku 1185 Otto Bohatý z Míšně na křižovatce dvou obchodních cest, při mostu přes Sálu. (Via Regia z Frankfurtu a z Halle do Altenburku). Hrad byl postaven z bílého kamene, proto byl také po něm pojmenován (Weissenfels znamená bílá skála, podobně jako Wittenberg); kolem hradu bylo slovanské osídlení. Brzy město získalo tržní právo; ulice vznikaly podle plánu v orientaci východ-západ vzhledem k tržišti. Na náměstí můžeme obdivovat renesanční, barokní a secesní domy; v městě byla významná zejména ruční výroba obuvi v 19. století a těžba hnědého uhlí. Na začátku 20. století zde bylo 20 obuvnických továren.

Ve 30leté válce byl Švédy zničen starý hrad a poté vystavěn barokní zámek s renesančními prvky. Plán počítal se čtyřmi křídly, postavena byla nakonec jen tři. Zámek

se stal v 18. století kulturním centrem. V roce 1660 byl otevřen zámecký kostel stavitele Johanna Moritze Richtera, stavěn byl 28 let; oltář vyrobil Johann Heinrich Böhme ze Slezska. Saští kurfiřti později konvertovali k římskému katolictví a odešli do Polska.

Kazatelna byla původně na oltáři, pak oddělena. Reliéf zvěstování P. Marii – mariánský oltář, původně zasvěcen sv. Trojici, měl tři poschodí a tři okna. Kostel dále tvořila galerie, kde sedávala šlechta. Kostela je vyzdoben emporami, které obsahovaly vedle sebe paralely ze Starého a Nového zákona např. narození Ježíšovo a Mojžíšovo nebo Nanebevstoupení Ježíšovo a nanebevzetí Eliáše. Biblické citáty jsou uvedeny v latině spolu s obrázkem a epigramem. V tomto kostele byl pro nás večer připraven koncert duchovní hudby.

Odpoledne výjezdy do okolí:

1. **Venkovský kostel v Dehlitz** byl přestavěn roku 1596 z původní kaple sv. Marie Johannem von Wolffersdorf jako patronátní kostel pro několik vesnic (stál mezi nimi). Překvapil nás jeho bohatě vyzdobený interiér. Nyní probíhá rekonstrukce kostela a po jeho znovuotevření také obnova sborového života. Kostel byl poškozen ve 2. světové válce, ne zcela dostatečně prováděné opravy způsobily, že část kostela musela být v 50. letech stržena. To, co zbylo, je opravdu pokladem: luterský oltář podle originálu v Halle, na křídlech vyobrazení sv. Pavla a Jana, vedle něho epitaf šlechtického rodu Wolffersdorfů. Uprostřed stojí bohatě zdobená barokní kazatelna se čtyřmi evangelisty, na balustrádě s mučedníky. Na severní straně kostela jsou patronátní lóže na zasklené kruchtě, určené pro příslušníky rodiny patrona kostela.
2. **V Röckenu** se v rodině faráře roku 1844 narodil filozof Friedrich Nietzsche. V bývalé faře je nyní otevřeno muzeum, které spravuje Nietzsche-Gesellschaft. Další místa, kde se udržuje vzpomínka na Nietzscheho jsou: Naumburg, Drážďany a Výmar. Zdejší kostel je románský z 1. poloviny 12. století. Z přelomu 15. a 16. století pochází pozdně gotický oltář a presbytář. Oltář je klasicistně přestavěn. Renesanční náhrobky a varhany z 18. století. Friedrich Nietzsche zemřel 25/8/1900. Byl pohřben bez církevního obřadu v Röcken u kostela. Na zahradě je umístěno sousoší Nietzscheho rodiny z roku 2000.

V úterý proběhlo závěrečné zasedání, při němž zazněly ohlasy, připomínky a podněty k této konferenci i k plánování konferencí budoucích. Příští konference evropských protestantských muzeí se bude konat v Louzet, 45 km od Poitiers, návrh na termín setkání zněl: 26/4–1/5; ubytování by bylo spíše na privátu v rodinách, nejen u hugenotů. Téma se musí ještě určit – a zapojit různé instituce a spolky.

Konference potom dále pokračovala druhou částí v Lipsku, Drážďanech a Míšni, které jsme se již nezúčastnily.

Zprávu sepsaly Eva Turková a Žofie Vobrová ■

Valná hromada VERITAS 12. 5. 2007

Zpráva z prvního zasedání valné hromady konané 12. května 2007 v Praze

Valné hromady se zúčastnilo 23 z celkem 81 členů VERITAS. Po úvodní vzpomínce na členy VERITAS zesnulé v minulém roce ses. moderátorky Melmukové si přítomní vyslechli zprávu o činnosti VERITAS v uplynulém období doplněnou informacemi o občanském sdružení *Na dobrých cestách* br. Melmuka a informacemi o problémech s přípravou pracovního soustředění mladých historiků 2007. S těmi seznámila přítomné ses. moderátorka. Ta dále připomněla i postup příprav na mezinárodní vědeckou konferenci „*Žijeme v Evropě ve vzájemném respektu*“, kterou VERITAS chystá na jaro roku 2009, tj. k 400. výročí Majestátu Rudolfova. Zprávy byly schváleny.

Zprávy o hospodaření VERITAS (pokladní, účetní a revizní zprávy) za rok 2006 budou předneseny a projednány opět až na mimořádném druhém zasedání valné hromady

v Pardubicích 20/10. Dále probíhalo jednání o novele stanov VERITAS. Změny navrhované výborem byly po mnohých drobných (stylistických a upřesňujících) úpravách schváleny.

Blok dalších informací otevřela zpráva účastníků letošní konference evropských protestantských muzeí (výťah z ní uvádíme na jiném místě tohoto vydání Hlasu). Přítomné členky *Výboru Památníku toleranční doby ve Vysoké* informovaly o současném stavu památníku a problémech, které bude třeba řešit. Dále byla přednesena různá pozvání na chystané akce. V rámci volných návrhů zazněly požadavky konzultovat právní důsledky konkordátu Česka se Svatým stolcem na občany ČR („smlouva s Vatikánem“ čeká na opětovnou ratifikaci českým parlamentem).

V závěrečné části valné hromady (tentokrát se protáhla až do 15.00 hodin) si přítomní vyslechli referáty ses. moderátorky a br. jednatele o postoji VERITAS k problematice učebnic. Oba referáty jsou publikovány na jiném místě Hlasu. Valnou hromadu uzavřela jako obvykle duchovní píseň.

(Zpráva Ž. Kužela o valné hromadě zveřejnil Evangelický týdeník Kostnické jiskry 92, 2007, v č. 17, na s. 4.) ■

Nad novelizovaným zněním stanov VERITAS

Novela stanov VERITAS, schválená valnou hromadou 12/5/2007 a potvrzená Ministerstvem vnitra ČR dne 31/5/2007, přináší vlastně pouze změny, které přibližují dikci stanov zavedené současné praxi ve společnosti VERITAS.

První změnou je doplněk článku o ukončení členství ve VERITAS v případě nezaplacení členských příspěvků ve třech po sobě jdoucích letech. Doplněk „ani v minimální výši“ vyplňuje mezeru, kterou obsahovala předchozí verze stanov – člen se dosud mohl domnívat, že o členství nepřijde, když alespoň v jednom z oněch tří posuzovaných let zaplatí příspěvky nižší, než je minimální částka stanovená valnou hromadou.

Dále bylo do stanov vtěleno, že valná hromada je usnášeníschopná za jakéhokoliv počtu přítomných, že funkce revizora hospodaření není slučitelná s členstvím ve výboru, že valná hromada zřizuje místní odbory VERITAS a jmenuje jejich vedoucí. Bylo upřesněno i čestné členství ve výboru (je doživotní v případě zachování členství ve VERITAS). O případném rozpuštění VERITAS bude valná hromada nově oprávněna jednat pouze na základě souhlasu minimálně dvou třetin z celkového počtu členů v korespondenčním hlasování. Novela zpřesnila i některé další procesní postupy při zasedání valné hromady a výboru (způsob losování v případě rovnosti hlasů apod.).

V rámci schvalování novely stanov byl dále valnou hromadou zmocněn br. jednatel, aby nechal znění stanov přehlédnout právníkem a jeho případné připomínky do návrhu též zakotvil. Stejně dostal br. jednatel pověření i k tomu, aby do stanov doplnil další nezbytné úpravy, které vyplývají z platných zákonů – zejména ze zákona o sdružování občanů, který byl novelizován v roce 2006. Aby stanovy vyhovovaly tomuto zákonu, musel být název historické společnosti nově rozšířen o zkratku „o. s.“ (tzn. občanské sdružení) na konci. (Podle tohoto zákona musí totiž nyní název každého občanského sdružení obsahovat buď přímo slova „občanské sdružení“, nebo alespoň zkratku „o. s.“. Tím se už podle názvu vyloučí záměna občanského sdružení s organizací vzniklou podle jiných zákonů a spadající pod jiné ministerstvo – např. obchodní společnosti, firmy, politické strany, církevní právnické osoby, ...). Novelizované stanovy jsou přílohou tohoto vydání Hlasu. ■

Připomínky historické společnosti VERITAS k učebnicím dějepisu, příp. zeměpisu a českého jazyka (z referátů odezdnělých na valné hromadě)

1. Vývoj problematiky v devadesátých letech 20. století dle dokladů v archivu VERITAS; (původní texty jsou k dispozici)

■ **doc. PhDr. Eva Melmuková**, moderátorka VERITAS

Členové historické společnosti VERITAS byli na valné hromadě 29/5/1993 informováni o kritickém elaborátu připraveném některými pracovníky VERITAS, týkajícím se obsahu nových (rozuměj: po sametové revoluci 1989) učebnic dějepisu pro základní a střední školy. Tento elaborát byl předán Ekumenické radě církví v ČR (dále ERC) s žádostí o jeho projednání na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy ČR (dále MŠMT). Tehdejší moderátor VERITAS PhDr. Vladimír Sakař, CSc., jednal o těchto připomínkách se školskou komisí ERC.

Dne 3/1/1993 se konala diskuse k tomuto tématu u ERC. VERITAS vypracovala na žádost ERC 16 stran oprav textu v revidovaných učebnicích včetně zdůvodnění těchto oprav. Vše bylo předáno MŠMT, které slíbilo, že nové učební texty nám budou dávány k vyjádření.

Členové výboru VERITAS byli 17/2/1994 informováni o sdělení ERC, že MŠMT uspořádá setkání se soukromými vydavateli knih (kromě Státního pedagogického nakladatelství – dále jen SPN); tito budou požádáni, aby každý text byl před vydáním projednán s ERC. Ing. Naděje Mandysová, tehdejší vedoucí tajemnice ERC, pozvala k tomuto jednání i dr. Sakaře.

14/5/1994 podal dr. Sakař zprávu o recenzi připravované učebnice starověku pro základní školy (autoři Charvát – Pečírková); recenze byla odevzdána nakladatelství Fortuna 25/4/1994. Členové dvou pracovních skupin VERITAS ve věci nejvíce angažovaní připomněli, že k recenzi je třeba předkládat celou učebnici, nikoli jen některé kapitoly, jak se stalo (dle dohody s ERC) tentokrát.

Na valné hromadě VERITAS 28/5/1994 sdělila také doc. Melmuková, že byla požádána o recenzi části alternativní učebnice dějepisu (období let 1740–1848), která se zdá objektivní, chybí však údaje, které do příslušného časového období patří.

Posledním významným počinem tohoto období byl dopis adresovaný ERC z 10/4/1995, který zde uvádíme v plném znění: „*Naše badatelská sekce projednala na své schůzi 8/4/1995 obsah knihy P. K. Mráček OP: Příručka církevních dějin, vydané nakladatelstvím Krystal. K obsahu knihy hodláme zaujmout zásadní stanovisko. Kniha je opatřena sdělením, že je jako učebnice schválena MŠMT pod č.j. 24972/94–23 z 6/12/1994. Protože jednání s MŠMT o vydávání učebnic provádíme přes ERC, prosíme vás o sdělení přesného znění textu uvedené schvalovací doložky. Zprávu zašlete na shora uvedenou adresu.*“ Odpověď na tuto žádost už nedošla, další spolupráce vážla a možnosti připomínek se začaly ztrácet v mlze. To nakonec vedlo k absurdní situaci na počátku 21. století, kdy bylo třeba zajistit posudky na učebnice také ze strany ERC (ostatní instituce se svého práva nevzdaly, jen na nevyhnutelné posudky ze strany ERC nakonec MŠMT rezignovalo). Tehdy se pracně hledali recenzenti na všech stranách, jen na ty, kteří s celou věcí začínali, se jaksi pozapomnělo. Nakonec došlo přece k vyjasnění situace, ale o tom už další příspěvek. ■

2. Vývoj problematiky a postoje VERITAS k ní po roce 2000

■ **Mgr. Miroslav Soukup**, jednatel VERITAS

V letním období roku 2002 se vedoucí tajemnice ERC ses. Mandysová obrátila telefonicky na ses. Melmukovou s prosbou o jména recenzentů (přesněji možných autorů

„stanovisek“ – viz dále), kteří by mohli z okruhu VERITAS pro ERC vypracovávat stanoviska k učebnicím a jejich obsahu. Výbor jmenoval a v osobě ses. Melmukové také dne 6/8/2002 písemně sdělil ses. Mandysové tři jména svých členů (doc. Melmuková, Mgr. Masarová, Mgr. Molnár), kteří se k této činnosti uvolili.

V období následujících asi dvou let posudková činnost celkem dobře fungovala. Obzvláště široce se rozvinula spolupráce mezi dr. Milanou Čornejovou z SPN a ses. Melmukovou. (Tato spolupráce vyústila i v podílu ses. Melmukové na Metodické příručce – viz dále.)

Při výměně na postu vedoucí tajemnice ERC (po ses. Mandysové tuto práci převzala ses. Jitka Klubalová, roz. Krausová) nedošlo k předání informací o dosavadní spolupráci ve věci posudků s členy VERITAS. Proto se stalo, že pro učebnice, ke kterým se měla ERC na přelomu let 2005 a 2006 vyjádřit, neměla recenzenty a vedoucí tajemnice hledala velmi nesehnáno vhodné osoby. Náhodou se ony učebnice dostaly i do rukou br. Koblého, který o nich neprodleně informoval výbor VERITAS. Termín pro vyhotovení posudků již ale vypršel. S pověřením výboru pak jednatel VERITAS žádal ERC o vyjádření, proč byli námi v roce 2002 určení recenzenti vynecháni a proč nedostali učebnice k posouzení v dostatečném předstihu. Nakonec se věc vysvětlila právě oním nedůsledným předáním agendy mezi odcházející a novou vedoucí tajemnicí ERC. Ze strany ERC jednostranně přerušena spolupráce byla šťastně obnovena.

Na valné hromadě VERITAS 2007 byla pověřena posuzováním učebnic pro ERC nová trojice členů: ses. Melmuková a Masarová zůstaly, br. Molnára vystřídal br. Soukup. ERC si uvědomila nutnost vyjádřit pravidla spolupráce s VERITAS na posudcích písemnou dohodou. K jejímu uzavření na dobu platnosti jeden rok (s možností prodloužení) došlo v prosinci 2006. Na jaře 2007 proběhla další výměna vedoucí tajemnice ERC. Nová tajemnice, ses. Zuzana Dvořáková, převzala kompletní agendu, včetně platné dohody s VERITAS ohledně učebnic.

Během uplynulého roku tak trojice recenzentů z řad členů VERITAS vypracovala stanoviska asi na 20 učebnicových titulů (učebnice dějepisu, českého jazyka, zeměpisu, prvouky). S většinou nakladatelství máme nyní navázány i osobní kontakty, redaktori stojí o spolupráci s námi. V podstatě všichni mezi řeči nepřímo přiznávají, že ani autoři jejich učebnic, ani oni sami v nakladatelstvích nejsou v problematice náboženství a náboženských dějin ani souvislostí z toho vyplývajících dobře orientováni. Proto naši (nezištnou) pomoc zpravidla vítají. Záleží jim totiž na tom, aby v jejich učebnicích nebyly chyby a nepřesnosti. Přes všechny nedostatky legislativy okolo posudků (viz dále) musíme přiznat, že až dosud byly v podstatě všechny naše připomínky ve výsledném textu učebnic vždy zohledněny. ■

3. Legislativa k posudkům učebnic platná v roce 2006

■ **Mgr. Miroslav Soukup**, jednatel VERITAS

Následující rozbor legislativy problematiky posudků učebnic jsme jménem výboru VERITAS zaslali 16/2/2007 Odboru legislativnímu a právnímu MŠMT. Žádali jsme, zda-li se náš rozbor a naše pochopení problematiky neodchyluje od jejich oficiálního výkladu a prováděné praxe.

Pro proces posuzování školních učebnic jsou relevantní tyto právní normy: a) zákon č. 561/2004 Sb. (tzv. školský zákon – zahrnuje MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ a speciální školy všech stupňů) v platném znění; b) sdělení MŠMT č.j. 18519/2005-20 k postupu a podmínkám pro udělování schvalovacích doložek učebnic (v podstatě prováděcí předpis školského zákona pro tuto věc) s platností od 1/1/2006.

Ve školském zákonu (§ 27, odst. 1) se píše: „Schvalovací doložka MŠMT se uděluje učebnicím pro ZŠ a SŠ na základě posouzení jejich kvality a souladu s určitými místy ve školském zákoně a v jiných zásadních dokumentech.“ Seznam učebnic s doložkou, její platností apod. je pak zveřejněn na webu MŠMT a pravidelně (dvakrát ročně) aktualizován.

V odstavcích 3 a 4 téhož paragrafu je vysvětlen dopad toho, zda-li daná učebnice doložku má či nemá: „ZŠ povinně a bezplatně poskytují svým žákům učebnice ze seznamu učebnic s doložkou MŠMT.“

Učebnice s doložkou mají jednoznačně mnohem větší šanci se ve školách uplatnit, protože na nákup učebnic bez doložky nelze čerpat prostředky ze státních peněz; každý autor i nakladatelství učebnic má proto eminentní zájem, aby doložku pro své tituly získal.

Ve Sdělení MŠMT (čl. III. „Proces udělení schvalovací doložky“) se mj. píše: „Řízení o udělení doložky zahajuje nakladatel učebnice posláním žádosti na MŠMT, k tomu doloží náležitosti dle přílohy č. 1 tohoto sdělení.“ MŠMT stanoví pro danou učebnici 3 recenzenty, které vybere z jejich oficiálního seznamu, který za tímto účelem vede. Dva recenzenti jsou odborníci, třetí je zkušeným pedagogem v daném oboru; každý z nich vypracuje k učebnici recenzi dle požadavků sdělení. (Při prodlužování doložky je stanoven jen jeden recenzent.) Recenzní posudky posílá MŠMT nakladatelství a v případě závažných připomínek požaduje vyjádření, jak budou zohledněny. Podle toho je potom doložka udělena (na dobu nejdéle 6 let, pak lze požádat o prodloužení), nakladatel poskytne MŠMT údaje pro zařazení titulu do oficiálního seznamu učebnic s doložkou. Sestavení seznamu recenzentů (čl. VIII.) a jeho doplňování je v kompetenci MŠMT a to ve spolupráci s akademickými a vědeckými pracovišti a profesními asociacemi.

Odnětí doložky (čl. IX.) přichází v úvahu ve výjimečných a odůvodněných případech, mj. i v případě, že se objeví ze strany pedagogické a ostatní veřejnosti k učebnici oprávněné výhrady.

Když jsou v učebnici texty, které se dotýkají duchovních i kulturních hodnot a tradic různých národností a kultur musí (dle přílohy č. 1 sdělení „Náležitosti ... žádosti o udělení ... doložky“, odst. 2) recenzent učebnice zmínit tento fakt ve svém posudku. Nakladateli se DOPORUČUJE (nejde o jeho povinnost!), aby v tomto případě KONKRÉTNÍ TÉMATA (tzn. třeba jen vybrané pasáže nebo kapitoly) KONZULTOVAL (nikoliv, aby si vyžádal posudek, který by pak musel vzít v úvahu) s NAPŘ. Českou biskupskou konferencí Římskokatolické církve (ČBK), Židovským muzeem, ERC apod. (Nemusí tedy jednat se všemi jmenovanými institucemi, může si mezi nimi třeba vybírat, oslovit jen některé, nebo i úplně jiné: „PŘÍPADNĚ DALŠÍMI INSTITUCEMI“ – nebo také vůbec žádnou vyjmenovanou ani žádnou další instituci).

MŠMT nakladateli opět pouze DOPORUČUJE, aby výběr nejvhodnějšího subjektu ke konzultaci problematiky předem s MŠMT prokonzultoval. Může se tedy klidně stát (a je to asi celkem časté), že nakladatelství doporučení konzultovat s institucí, ani vhodnost dané instituce pro konkrétní učebnici nevezme vůbec na vědomí. Vystačí si zkrátka s třemi recenzenty z MŠMT, kteří někde v posudku uvedou, že se tam také píše např. o náboženství.

V lepším případě si nakladatel z nabídky institucí podle nějaké své úvahy vybere (nebo třeba vylosuje) několik nebo (aby ušetřil na kopírování a poštovním) třeba jen jednu, a tu o pomoc požádá. Navíc, když bude mít známé v nějaké jiné organizaci, může si ji zvolit třeba ji místo nabízených. V tom je naprostá benevolence.

Nakladatel ke konzultaci předkládá jen určité pasáže podle svého výběru. Sám nejlépe posoudí, co by měl, a co nemusí konzultovat. Konzultant tak dostává pouze část textu, vytrženou ze souvislostí. Nemůže se vyjádřit k pojetí učebnice jako celku, možnost komplexního prostudování učebnice není vyloučena, ale závisí jen na benevolenci nakladatele.

Když je některá instituce náhodou skutečně oslovena a výsledek „konzultace“ s ní (nemělo by se to nazývat „posudek“, nýbrž stanovisko) se všemi připomínkami pečlivě vyhotoví a odešle nakladateli, nakladatel to může úplně zatajit (když se mu „konzultace“ nebude hodit třeba velkým počtem vyžadovaných oprav, což by bylo určitě nákladné). Nikdo

to nepozná, protože výběr instituce ve spolupráci s MŠMT je pro nakladatele pouze doporučením.

V nejlepším případě stanovisko instituce nakladatel skutečně přiloží k posudkům, pošle ministerstvu s komentářem, co z toho bere v potaz a co ne (a samozřejmě proč ne). Ve sdělení není psáno, že stanovisko musí být vzato v úvahu, ani že MŠMT k tomuto stanovisku musí při udělování doložky přihlížet.

Závěrem lze říci, že v procesu udělování doložky je tolik míst, kde se postup nechává pouze na úvaze nakladatele a nikdo nemá možnost jej zkontrolovat a případně za nesprávný postup sankcionovat, že konzultování témat týkajících se duchovních a kulturních hodnot a tradic různých národností a kultur nemá prakticky žádný význam.

Za vše, co je v učebnicích, odpovídá výhradně MŠMT a jeho oficiální recenzenti. Jediná možnost, jak ovlivnit obsah učebnic ze strany veřejnosti je ve sdělení MŠMT zmíněna (čl. IX., odst. 3, písm. c), kde je ovšem psáno, že takováto možnost může nastat. O tom, že by odejmutí bylo v tomto případě vymahatelné, nemůže být samozřejmě ani řeči. Za vypracování stanoviska nelze uplatňovat nárok na finanční odměnu ani na nakladatele, ani na MŠMT.

V odpovědi pana PaedDr. Jaromíra Krejčího, ředitele odboru koncepce vzdělávací soustavy a dalšího vzdělávání MŠMT, ze 17/4/2007 není popřeno, že by náš výklad legislativy kolem posudků byl v některém svém bodě chybný. Pan dr. Krejčí opakuje náš výklad a cituje z příslušných norem. Odchylně od nich ovšem píše o tom, že stanoviska institucí typu ČBK nebo ERC k učebnici MUSÍ BÝT ZASLÁNY MINISTERSTVU spolu s jasným vyjádřením nakladatele, jak jejich připomínky akceptuje, v případě že nikoliv, pak se zdůvodněním tohoto kroku. Zde bych rád poukázal na to, že MŠMT nemá v platné legislativě nástroje na to, aby tento krok mohlo vyžadovat. Vyžádání „stanoviska“ je nakladateli doporučeno, nejde o jeho povinnost. Konzultovat výběr instituce také nemusí; z jemu došlých stanovisek si může vybrat jen to, které se mu hodí, a to pak odeslat MŠMT.

Další tvrzení dr. Krejčího, které se odklání od platné legislativy, tkví v tom, že instituce (typu ERC) může trvat na tom, aby jí pro vypracování stanoviska byl jako podklad předán kompletní text učebnice, nebo jen její část. Ve sdělení se ale píše o doporučení konzultovat pouze „konkrétní témata“. Nic na tom nemění ani fakt, že MŠMT mimochodem všem nakladatelům doporučuje, aby skutečně předkládali celé učebnice a ne jen vybrané pasáže. (Doporučení je jen doporučení, nemusí se respektovat.)

Dr. Krejčí závěrem uvádí i možnost, že si MŠMT může v průběhu procesu udělování doložky vyžádat ještě další vyjádření, a to od institucí, které třeba ani nejsou uvedeny ve sdělení. Také, že v případě podezření na to, že některé nakladatelství získalo doložku nějakým pochybením MŠMT, máme ihned sdělit konkrétní. Potěšitelné je pro nás alespoň to, že naše připomínky bude prý MŠMT brát v úvahu při přípravě novely sdělení MŠMT. ■

4. Příklady nejčastěji opravovaných chyb v současných učebnicích

■ **Mgr. Miroslav Soukup**, jednatel VERITAS

Jako učitelé s aprobací dějepis – zeměpis prošly v poslední době máma rukama nejen učebnice dějepisu, ale i učebnice zeměpisné a také učebnice prvouky (tj. předmět integrující v 1.–3. třídě ZŠ občanskou nauku, přírodopis, základy fyziky a vlastivědu). Z těchto učebnic, věnujících se různým předmětům, vybírám nejčastěji se vyskytující chyby. Jsou kupodivu stejné v zeměpise i dějepise. (V obou těchto předmětech se žáci a studenti seznamují s náboženstvími, případně s náboženskými dějinami; autoři učebnic obou předmětů se proto snaží doplnit své učebnice slovníčky výrazů z oblasti náboženství, žel, často velmi nešťastně a nepřesně. Také z tohoto důvodu často přejímám formulace oprav z jednoho posudku a vtěluji je do druhého.)

a) *Nepřesnosti pojmosloví a pravopisu:*

- Psaní malého písmene „b“ v podstatném jméně Bůh (a přídavném jméně Boží), když jde o jediného Boha v monoteistických náboženstvích (judaismus, křesťanství, islám).
- Užívání pojmu „katolický“ ve významu „římskokatolický“ (řecký pojem „katolický“ se do češtiny překládá jako obecný; spojením „katolická církev“ se rozumí církev obecná, tj. církev Kristova, neinstituční souhrn všech křesťanů napříč církvemi). Hovorově rozšířený pojem „katolický“ je tak zanášen do odborného stylu učebnic; autorům nikterak nevadí, že se čtenář nedozví, zda jsou míněni křesťané vyznání starokatolického, řeckokatolického nebo římskokatolického.
- Nerozlišování a zaměňování pojmů „náboženství“ a „vyznání – konfese“ (jakožto dílčích odlišení věroučných proudů v rámci jednoho a téhož náboženství). Vznikají tak patvary jako například: „luteránské náboženství“. (Dobové prameny samozřejmě podobná spojení používají, ale historik, který je na úrovni, dokáže od dobových termínů odhlédnout a užívat pojmy správné a přesné).
- Chybné užívání pojmu „církev“ v kontextu jiných náboženství. Církev je náboženská pospolitost křesťanů. Nesprávná je tedy např. formulace: „církev muslimů“ či „hinduistická církev“.
- Chybná formulace při popisování osoby Ježíše Krista. Ježíš je v mnoha učebnicích prezentován jako „zakladatel křesťanství“. Přikláníme se k přesnějšímu vyjádření Ježíšovy úlohy při vzniku křesťanství – chápání Ježíše jako „ústřední osoby křesťanství“. (Srov.: prorok Muhammad, který osobně definoval základy muslimské víry a nastínil organizaci muslimských obcí i říše, byl skutečným zakladatelem islámu. Ježíš Kristus byl zásadní osobností, která pouze inspirovala své současníky k přijetí křesťanské víry a životu podle Ježíšova vzoru.).

b) *Chyby se nachází i v prvoukách, a to dokonce i v těch pro 1. třídu (kde je psaných slov velmi pomálu).*

- V učebnici prvouky z nakladatelství DIALOG jsem se v kapitole věnované vánočním svátkům ohradil proti použití zdvojnásoběného jména Ježíše Krista: „Ježíšek“. Jde o další příklad, kdy hovorový termín zcela hladce proniká do vzdělávacích textů. Nejde přece o žádnou bájnou postavu, která by patřila k vánočnímu koloritu. Ježíš eufemizovanou podobu svého jména do zajista nepoužíval. Navíc je nutné si vánočního „Ježíška“ spojit s trpícím Ježíšem Kristem na kříži o Velikonocích.
- V prvouce z nakladatelství DIDAKTIS jsem odhalil zcela kuriózní chybu – podle autorů učebnice obchází děti v den svátku sv. Mikuláše 6. prosince čerti a andělé s Mikulášem. Autorům zcela unikl fakt, že se tyto obyčeje tradičně realizují již v předvečer tohoto svátku, tedy 5. prosince. Jde o krásný příklad, jak učebnice může mást žáky 2. třídy, kteří jistě ve svém věku již mají s těmito obyčejí bohaté zkušenosti.
- Ve stejné učebnici prvouky měli autoři ještě problém se stanovením délky adventu. I na jiných místech časté tvrzení, že jde o čtyři týdny před Vánoci, je stejně tak rozšířené, jako mylné. Přitom si stačí uvědomit, že jde jednoduše o období ohraničené čtyřmi předvánočními nedělemi (ne vždy to jsou čtyři týdny). Samozřejmě je třeba vzít nejprve v patrnost, který den začínají vánoční svátky. Dnes již málokdo ví, že jejich začátek není 24. prosince na Štědrý den, ale až na Boží Hod vánoční 25. prosince, kdy se Ježíš dle tradice narodil. Z toho vyplývá, že nejkratší advent nastává v případě, kdy 25. prosinec připadá na pondělí (trvá jen tři týdny a den). Naopak nejdelší advent bývá v letech, kdy je 25. prosinec nedělí. Tehdy jde náhodou skutečně o „zavedené“ čtyři týdny. Fakt, že Štědrý den není součástí (křesťanských) Vánoce, je pro většinovou společnost skutečnost naprosto neuvěřitelná.

c) Časté chyby v učebnicích dějepisu pro 2. stupeň ZŠ

- Nepřesností je rovněž velmi časté používání negativního vymezení v konfesionálních otázkách. Naprosto běžnou součástí učebnic k období raného novověku (jako příklad může posloužit starší vydání učebnice dějepisu pro 7. ročník ZŠ z SPN) je pojem „nekatolíci v habsburské monarchii“ (naproti tomu se kupodivu nikde nevyskytuje třeba pojem „neněmci v habsburské monarchii“). Negativní vymezení je vždy velmi nepřesné. Nekatolíkem mohl přece být v raném novověku rozuměn i muslim, vyznavač judaismu a konečně i ateista. Negativní vymezení bývá také chápáno hanlivě, je citově zabarvené. Nahrazení emocionálně neutrálním termínem „evangelík“, „luterán“, nebo asi nejlépe „protestant“ je přesné i objektivní zároveň.
- Jako další kuriozitu, která nemůže, než vyvolat na tvářích mladých čtenářů smích či posměch, uvádím část líčení okolností vzniku křesťanství v učebnici dějepisu pro 6. ročník ZŠ z nakladatelství SPN, jak vyšlo v starších vydáních před tím, než jsme se postarali o opravu. Již podtitul mluví za mnohé; komentář snad ani není třeba: *„Křesťanství. O panně Marii, Ježíškovi, králi Herodovi, Jidášovi a Pilátu pontském. Marie byla zasnoubena Josefovi. Ačkoli byla panna, znenadání otěhotněla – sestoupil na ni Duch svatý a ona počala syna, [...] Tou dobou však v provincii Judeji, kde [Josef a Marie] žili, probíhalo sčítání lidu, a každý se musel i s rodinou dostavit do nejbližšího města, aby se nechal zapsat. Pro Josefa a Marii to byl Betlém. V Betlémě však bylo plno lidí, a tak jediné přístřeší, které sehnali, byla stáj s volkem a oslíkem. [...] Ve chvíli, kdy se dítě ocitlo na světě, se nad stájí rozzářila veliká hvězda. Podle ní poznali tři mudrcové z východu, králové Kašpar, Melichar a Baltazar, kde najdou mesiáše [...] Když Ježíš vyrostl, procházel zemí, konal zázraky a kázal svoje učení. Přidávalo se k němu mnoho lidí [...] Ježíš byl pochován v kamenné hrobce, po třech dnech však vstal z mrtvých a vstoupil na nebesa.“*

d) Nejčastější chyby v učebnicích zeměpisu pro 2. stupeň ZŠ

- Nevyváženost v hloubce a obšírnosti popisu světových náboženství. Nejpočetnějším současným světovým náboženstvím je sice křesťanství, nicméně právě křesťanství bývá nejčastěji v učebnicích zeměpisu tou pověstnou „popelkou“. Islámu je obvykle věnováno nejvíce prostoru (autoři učebnice jdou i do takových detailů jako jsou teologické odlišnosti a důrazy šíitské a sunnitské odnože islámu, podrobný přehled všech 5 pilířů islámu je již všudypřítomná samozřejmost.) Přitom ve stejné učebnici z téhož souboru od stejného nakladatelství se třeba právě křesťanství věnuje pouze minimum místa. Zatímco u Asie a severní Afriky se zdůrazňuje a dopodrobna probírá islám, u obou Amerik ani u Evropy není obvykle křesťanství věnováno více, než jedna věta. Například v učebnici Evropa z nakladatelství PRODOS v úvodní kapitole „Evropané – Obyvatelé Evropy“ chybí jakákoliv zmínka o náboženství (samozřejmě s výjimkou zmínky o vlivu islámu na jejím jihovýchodě). Celý odstavec o křesťanství pak autoři řadí až jako rozšiřující (tzn. na ZŠ obvykle nepovinnou) stať u Polska (kdoví proč ne už u stejné římskokatolického Španělska, Itálie či Francie, které jsou rozebírány na předcházejících stranách). Nemusím již zdůrazňovat, že už zařazení popisu křesťanství (v Evropě) k Polsku, v podstatě vylučuje zmínky o jiných křesťanských vyznáních než je římskokatolické.
- Schematičnost, bagatelizování mnohotvárnosti náboženství a nerozlišování jejich věrouky je typické třeba pro posuzovaný seriál učebnic z nakladatelství České geografické společnosti (ČGS). U ČGS by se dal očekávat když už ne správný didaktický, tak alespoň odborný a vědecky objektivní přístup. Pro dokumentaci zde uvádím úryvek ze svého posudku této učebnice: *„Ve druhé části učebnice se učivo věnuje Asii. Zde se nachází zmínky o náboženství obyvatel (vyjmenování čtyř nejvýznamnějších světových náboženství, která všechna mají svůj původ právě v Asii). Nic bližšího k věrouce a životu věřících lidí zde uvedeno není. Kapitola o obyvatelstvu Asie, kde by jistě došlo i na asijská náboženství, v učebnici chybí. V učivu o Číně je jen*

jedna zmínka o náboženství, a to v popisu fotografie paláce Potala v Lhase. Tam je psáno, že v něm sídlil před svým útekem do zahraničí dalajláma, duchovní i světský vůdce Tibetu. Opět, žel, bez zařazení alespoň do světového náboženství (buddhismus), k němuž se tibetský lámaismus řadí.“ A ještě zcela závěr z vyjádření k téže učebnici z ČGS: „Nemohu se ubránit dojmu, že autoři učebnice nepovažují základní orientaci žáků a studentů v oblasti světových náboženství za pro život důležitou kompetenci. Proto patrně zařazují zmínky i o největších světových náboženstvích pouze sporadicky, v podstatě jen pro zajímavost. Navíc z učebního textu číší jakási schematičnost: Všechna náboženství jsou přece téměř stejná, je těžké jim porozumět, nebo to není ani možné. Jediné, co žákům o nich předáme (a co je snadno popsateľné), je seznam míst, kde přívrženci těchto náboženství nejvíce žijí. O to více vystoupí tento jev na povrch, když si všimneme, o kolik více prostoru je věnováno například rasové a národnostní problematice. Když už se o některém ze světových náboženství (islám) z učebnice dozvíme více, nelze je s žádným jiným srovnat, protože podrobnosti o dalších směrech religiozity lidstva v učebnici chybí. Přimlouvám se o co největší vyrovnanost přístupu ke křesťanství, islámu, hinduismu i buddhismu. Všechny tyto směry se dostávají i k nám do Evropy a studenti potřebují vědět, co jsou a čím se liší. Jinak z mladé generace vychováme lidi s vědomým odporem ke všemu náboženskému podobně, jako se to dělo v dobách před tzv. sametovou revolucí v roce 1989. Tyto doby jsou ale již našťěstí pryč a nikdo jistě nechce na tehdejší praxi navazovat.“ ■

5. Metodická příručka SPN pro učitele dějepisu 6.–9. ročníku základní školy a spolupráce VERITAS při jejím zpracování

■ **doc. PhDr. Eva Melmuková**, moderátorka VERITAS

Velmi dobře a podnětně připravená metodická příručka, vydaná SPN v Praze v roce 2005, si kromě vlastních pracovních návodu pro učitelskou praxi (konkrétně zejména vzhledem k testovým úlohám pracovních sešitů pro jednotlivé ročníky) všímá i čtyř dalších tematických okruhů. Jde o souvislosti církevních dějin, o historii Židů a Romů a o vývoj chápání postavení mužů a žen. O zpracování prvního z těchto okruhů jsem byla požádána jako představitelka VERITAS, která opakovaně posloužila recenzemi i odbornými diskusemi při vydávání nejen této řady učebnic. Snažila jsem se využít této příležitosti k tomu, abych učitelské veřejnosti kromě přehledů dat zdůraznila potřebu pojmové přesnosti a úsilí o odbourávání mýtů ve vyučování dějepisu. Jako konkrétní příklad postupu při odbourávání mýtů jsem mohla vhodně použít tematiky tolerančního patentu a okolností s ním spojených. ■

12. pracovní soustředění mladých historiků 13. – 20. 7. 2007

Stručné shrnutí projektu 12. pracovního soustředění mladých historiků v Telči

Mladí historikové se o letošních letních prázdninách sešli k pracovnímu soustředění již po dvanácté, tentokrát ovšem poprvé v Telči. Důvody, proč k této změně došlo, jsou popsány na jiném místě tohoto čísla Hlasu. Kromě výměny vesnického prostředí za městské byli organizátoři i účastníci nuceni se vypořádat také s některými dalšími novými problémy. Zatímco doposud bydleli všichni mladí historikové vždy pod jednou střechou, v letošním roce jsme byli ubytováni hned na několika místech Telče ve volných bytech. Bylo tedy třeba se často přesunovat, stále hlídat čas, aby ve smluvenou dobu byli všichni tam, kde měli být. Další provozní novinkou bylo stravování v jídelně jedné z telčských škol (obědy). Kromě skupiny studentů z Evangelische-Schulzentrum-Leipzig, která byla nejpočetnější, se soustředění zúčastnila čtveřice mladých historiků ze Slovenska a také několik českých zájemců. Z toho důvodu se opět všechny přednášky a referáty tlumočily.

Hlavní téma, na němž mladí historikové pracovali po celý týden, bezprostředně navazovalo na téma loňské. Tentokrát to bylo *Československo a NDR v letech 1968–1990*. Program přednášek a pracovních dílen (workshopů) zajišťovali středoškolským zájemcům o historii jejich starší kolegové z univerzit. Po úvodním zopakování a srovnání politického vývoje v obou zkoumaných zemích následovala prohlídka města Telče. (Ojedinelá renesanční vodní pevnost zapsaná do seznamu světového kulturního dědictví organizace UNESCO má v tomto ohledu skutečně co nabídnout.) V pondělí proběhla zajímavá diskuse o zkoumané době a o svobodě a nesvobodě lidí s dr. Dvořákem z Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a s doc. Melmukovou. Hlavní část historické práce byla realizována ve workshopech. Mladí historikové zkoumali dobu minulých desetiletí z pohledu dějin výtvarného umění (oficiálního i undergroundového), z pohledu dějin každodennosti a z pohledu církevních dějin. Tyto povinné činnosti byly pak doplněny rozšiřujícími referáty o marxismu-leninismu, o vývoji Slovenska za normalizace a o roli sportu v daném období v obou zemích. Pondělní odpoledne okořenila odlehčená verze dukelského závodu branné zdatnosti (běh, hod gumovým granátem na cíl, střelba ze vzduchovky). V rámci terénního

výzkumu pomáhali mladí historikové s opravami vývěsních tabulí v Evangelickém tolerančním areálu ve Velké Lhotě u Dačic. Tam také uspořádali za vsí táborový oheň. Celodenní výlet směřoval do Třeště, která se měla stát ukázkovým socialistickým městem – novým střediskem regionu. Mladí historikové cestou navštívili hrad Roštejn, ves Čenkov, kde se narodil ruský legionář pplk. Švec, a svou pouť zakončili na jednom z třeštských panelových sídlišť.

Vyvrcholením celého týdne byly „prohlídky města Telče“, při nichž mladí historikové přesvědčovali vedoucí o tom, jak sami chápou zkoumanou dobu normalizace (u sportoviště mluvili o roli sportu v této době, u obchodního domu o každodennosti, u galerie o výtvarném umění, u kostela o postavení církvi). Všem skupinám se podařilo uspokojit všetečné otázky vedoucích.

VERITAS získala dotaci Česko-německého fondu budoucnosti na zhotovení sborníku ze soustředění 2007, proto budou mít všichni zájemci brzy možnost dozvědět se o tomto nešedním prázdninovém týdnu i další podrobnosti.

Za tým vedoucích sepsal (a dvě fotky v textu pořídil) Miroslav Soukup ■

O čem mj. jednal výbor VERITAS 12. května a 14. července 2007

- Konečně se podařilo vydat i tiskem sborník z pracovního soustředění mladých historiků 2005. Byl rozeslán všem účastníkům a vložen do knihovny VERITAS.
- V létě pokračovaly práce na přípravě Edice tolerančních přihlášek, svazek Berounsko. Nacházíme se ve fázi korektur.
- Členové VERITAS pověřeni vypracováváním stanovisek k obsahu učebnic pro ERC napsali několik vyjádření. Šlo především o několik učebnic z brněnského nakladatelství Nová škola.
- V Památníku české reformace ve Velké Lhotě u Dačic provedli členové VERITAS (br. David, ses. Kameníkovy, Melmukovi, ses. Knoflíčková) a ses. Čeloudová z telčského sboru pravidelný jarní úklid před turistickou sezónou. Za jejich nezištné úsilí děkujeme.
- Br. jednatel provedl registraci VERITAS na internetovém portálu veřejné správy ČR, oblast evidence nestátních neziskových organizací. VERITAS se tak zařadila mezi několik prvních neziskových organizací, které o sobě prostřednictvím tohoto portálu dávají vědět. Více na <http://www.evidencenno.portal.gov.cz>.

Internetové stránky VERITAS v létě 2007

V létě jsme na webové stránky VERITAS přidali novelizovanou verzi stanov a letošní vydání Informačního bulletinu VERITAS. Po dvouměsíčních přípravách ve spolupráci se ses. Terezou Provazníkovou jsme na konci srpna aktualizovali českou část webových stránek ve zcela modernizované podobě. Na začátku října pak byla podobně upravena i anglická jazyková mutace stránek. Nejde jen o nový vzhled stránek, jinou barevnou kombinaci pozadí a grafických prvků. Hlavní předností nové verze je zrušení již přežitého způsobu rozčlenění stránek na rámce. Výhodou nové verze je především to, že z jiných míst internetu je možné odkazovat přímo na příslušnou část našich stránek. To sice bylo možné i před modernizací, nicméně se v takovém případě nezobrazily celé stránky včetně menu a záhlaví. Tím se návštěvník většinou ani nedozvěděl, že je na stránkách VERITAS. Tato nepříjemnost je v nové verzi již naštěstí vyloučena.

28/9/2007 přesáhlo počítadlo webových stránek hranici 10 000 přístupů od konce května 2002. Stránky navštíví denně asi 25 osob. Nejžádanější částí stránek je kromě titulní stránky tradičně Kruh českých duchovních tradic a nově také odborná stať dr. Sakaře o popravách na Staroměstském náměstí v roce 1621.

Miroslav Soukup, administrátor webu ■

Konference mezinárodního projektu MOM (Monasterium), týkající se digitalizace archivních fondů

Ve středu 10/10/2007 jsme se v zastoupení historické společnosti VERITAS účastnily Konference mezinárodního projektu MOM – Virtuálního archivu střední Evropy. Zasedání se konalo v kinosálu archivní budovy v Praze 4 – Chodovec. Účastníci se tak mohli seznámit i s výstupy zpracování – ukázkou již digitalizovaných archivních fondů. Webová stránka www.monasterium.net umožňuje neomezený přístup k listinám od raného středověku po současnost; postupně mají být zapojovány i další fondy z mnoha zemí střední Evropy.

Koordinátorem projektu MOM je Institut pro zpřístupňování a výzkum církevních pramenů v St. Pölten v Rakousku. Kontaktní partner pro Českou republiku je Národní archiv v Praze 6, I. oddělení (PhDr. A. Pazderová, Mgr. J. Křečková).

E. Melmuková, Ž. Vobrová ■

Pozvánky na nejbližší akce

- **Akce pořádané společností VERITAS:**

- 25–28/10/2007 Podzimní brigáda mladých historiků v Telči (pokračování v katalogizaci knihovny VERITAS)
- 10–31/5/2008 Evropské setkání v Telči – 11. Konference evropských muzeí roku 2001 (výstava o cestě Konference evropských protestantských muzeí Evropou na zámku v Telči, 10/5 seminář k výstavě a vernisáž výstavy)
- 11–18/7/2008 13. pracovní soustředění mladých historiků (Telč; týdenní pobyt mládeže s ústředním tématem: *Církevní koncily v letech 325–1215*)

- **Další doporučené akce:**

- 3/11/2007 14:30 Martin Luther a česká reformace (přednáška člena VERITAS *Mgr. Adama Balcara* pořádaná Místním sdružením Kostnické jednoty v Lysé nad Labem n/L u příležitosti světového Dne reformace)
- 7–8/12/2007 Praxis pietatis haereticorum. Vnitřní život českých kacířů a jeho vnější projevy dvacet let před Tolerančním patentem a v prvním desetiletí existence tolerančních církví. (vědecké sympozium pořádané Evangelickou teologickou fakultou UK v Praze; své referáty budou přednášet mj. také někteří členové VERITAS)

Výzva: Prosíme členy VERITAS, kteří v letošním roce dosud neuhradili své členské příspěvky, aby tak učinili co nejdříve, například použitím přiložené složenky. Děkujeme.
Výbor VERITAS

Obsah tohoto čísla Hlasu

Informace Střediska české reformace

Středisko české reformace v uplynulém desetiletí a jeho současná proměna..... 2
Co se událo ve Středisku české reformace v Telči a ve V. Lhotě u Dačic v roce 2007 ... 2

Konference „Prostředky a působení veřejné komunikace v čase evropských reforemací“
30/11–2/12/2006..... 4

Konference evropských protestantských muzeí Lützen a Weissenfels 27/4–1/5/2007 5

Valná hromada VERITAS 12/5/2007

Zpráva z prvního zasedání valné hromady 2007 v Praze..... 8

Nad novelizovaným zněním stanov VERITAS..... 9

Připomínky historické společnosti VERITAS k učebnicím dějepisu, příp. zeměpisu a českého jazyka (z referátů odezdnělých na valné hromadě)..... 10

1. *Vývoj problematiky v devadesátých letech 20. století dle dokladů v archivu VERITAS (E. Melmuková)*..... 10

2. *Vývoj problematiky a postoje VERITAS k ní po roce 2000 (M. Soukup)* 10

3. *Legislativa k posudkům učebnic platná v roce 2006 (M. Soukup)*..... 11

4. *Příklady nejčastěji opravovaných chyb v současných učebnicích (M. Soukup)* 13

5. *Metodická příručka SPN pro učitele dějepisu 6.–9. ročníku základní školy a spolupráce VERITAS při jejím zpracování (E. Melmuková)* 16

12. pracovní soustředění mladých historiků 13–20/7/2007

Stručné shrnutí projektu 12. pracovního soustředění 16

Zprávy a oznámení

O čem mj. jednal výbor VERITAS 12/5 a 14/7/2006..... 18

Internetové stránky VERITAS v létě 2007 18

Konference mezinárodního projektu MOM (digitalizace archivních fondů)..... 19

Pozvánky na nejbližší akce 19

Stanovy VERITAS (novelizované znění platné od 31/5/2007) (vložená příloha)

Vydala pro informaci svých členů:

VERITAS – historická společnost pro aktualizaci odkazu české reformace, o. s.

kontaktní adresa:

Sídlíště 1436/17

289 22 LYSÁ NAD LABEM

☎ (+420) 607 645 333

Email: veritas@evangnet.cz

Internet: http://veritas.evangelnet.cz

Členské příspěvky (roční minimální výše):

výdělečně činní 200 Kč/nevýdělečně činní, důchodci, studenti 100 Kč

Prodejní cena Hlasu pro nečleny: 10 Kč

Tištěná verze Hlasu: ISSN 1802-1166

On-line verze Hlasu na Internetu: ISSN 1802-1174

bankovní spojení: 160672631/0300

© VERITAS 2007

STANOVY

VERITAS – historická společnost pro aktualizaci odkazu české reformace, o. s.

1 Jméno, sídlo a působnost společnosti VERITAS

- 1.1 VERITAS – historická společnost pro aktualizaci odkazu české reformace, o. s. (dále jen „společnost VERITAS“), je občanské sdružení, které má sídlo v Telči, náměstí Zachariáše z Hradce č. 21/I, PSČ 588 56.
- 1.2 Působnost společnosti VERITAS je na celém území České republiky.

2 Cíl činnosti společnosti VERITAS

Účelem společnosti VERITAS je studovat dějiny církví české reformace a poznatky vhodnou formou publikovat. Toho hodlá dosáhnout těmito prostředky:

- 2.1 Provádí historická bádání v oboru dějiny křesťanské církve v českých zemích a na Slovensku s přihlédnutím k české reformaci.
- 2.2 Přítom spolupracuje s historiky všech církví i s občanskou veřejností.
- 2.3 Výsledky své práce vydává formou publikací a článků v periodickém i jiném tisku.
- 2.4 Zpracovává genealogie významných reformačních osobností.
- 2.5 Spolupracuje s archivy a muzei církví navazujících na českou reformaci.
- 2.6 Pořádá přednášky, exkurze a zájezdy s historickým zaměřením.

3 Členství ve společnosti VERITAS

- 3.1 Řádným členem společnosti VERITAS se stává jednotlivec nebo kolektiv, který se písemně přihlásí, složí předepsaný roční členský příspěvek, je výborem přijat a chce společnosti VERITAS jakýmkoliv způsobem pomáhat.
- 3.2 Člen společnosti VERITAS přestává být členem jestliže:
 - 3.2.1 oznámí výboru písemně, že vystupuje;
 - 3.2.2 ve třech po sobě následujících letech neplatí členské příspěvky ani v minimální výši;
 - 3.2.3 byl valnou hromadou vyloučen, protože jedná v rozporu se stanovami a zaměřením společnosti VERITAS.
- 3.3 Členem společnosti VERITAS může být i občan jiných států.

4 Práva a povinnosti členů společnosti VERITAS

- 4.1 Každý člen má právo zúčastnit se valné hromady, přednášet v čase tomu určeném své připomínky a návrhy. Členové starší 18 let smí navíc volit členy výboru společnosti VERITAS a být voleni. Každý člen bez rozdílu se smí zúčastnit všech akcí pořádaných společností VERITAS.
- 4.2 Povinností člena je zejména dodržování stanov a usnesení valné hromady a výboru.
- 4.3 Všichni činovníci společnosti VERITAS vykonávají své povinnosti bez nároku na odměnu.

5 Valná hromada

- 5.1 Valná hromada se schází každý rok.
- 5.2 Valnou hromadu svolává výbor písemnou pozvánkou.
- 5.3 Jednání valné hromady se svolává nejméně 14 dní před termínem jejího uskutečnění.
- 5.4 Mimořádná valná hromada je svolána výborem, požádá-li o to alespoň třetina řádných členů.
- 5.5 Valná hromada je usnášeníschopná za každého počtu přítomných členů (s výjimkou ustanovení článku 5.18).
- 5.6 Při hlasování valné hromady rozhoduje prostá většina přítomných členů. Při rovnosti hlasů rozhoduje hlas moderátora, v případě jeho nepřítomnosti hlas zvoleného předsedajícího valné hromady.
- 5.7 Na schůzi valné hromady je jmenovitě voleno sedm členů výboru a dva náhradníci. Kromě nich se volí ještě dva revizoři účtů. Členové výboru, náhradníci a revizoři účtů jsou voleni na dvouleté funkční období. Funkce revizora účtů je neslučitelná s členstvím ve výboru (s výjimkou čestného členství).
- 5.8 Navržený kandidát je zvolen nadpoloviční většinou hlasů přítomných členů. Při rovnosti hlasů rozhoduje los tažený moderátorem, v případě jeho nepřítomnosti zvoleným předsedajícím valné hromady.
- 5.9 Podle návrhu výboru valná hromada ustavuje pracovní sekce v oboru badatelském, archivním, genealogickým, vydavatelském, v oboru pro spolupráci s veřejností atd. Tyto kolektivy mohou svoji práci realizovat dlouhodobě nebo v krátkých termínech dle rozsahu dané práce.
- 5.10 Podle návrhu výboru valná hromada zřizuje místní odbory společnosti VERITAS.

- 5.11 Na návrh výboru valná hromada jmenuje vedoucí jednotlivých sekcí a místních odborů na dvouleté funkční období.
- 5.12 Valná hromada volí zvláště zasloužilé členy společnosti čestnými členy výboru s právem účastnit se jeho schůzí s hlasem poradním. Čestné členství ve výboru je doživotní v případě zachování členství ve společnosti VERITAS.
- 5.13 Valná hromada posuzuje a schvaluje výroční zprávu výboru o činnosti za uplynulé období, účetní a revizní zprávu.
- 5.14 Valná hromada schvaluje plán činnosti společnosti VERITAS na příští rok a dlouhodobé záměry.
- 5.15 Valná hromada stanovuje minimální roční výši členských příspěvků.
- 5.16 Valná hromada schvaluje a případně doplňuje stanovy společnosti VERITAS.
- 5.17 Při návrhu změn stanov společnosti VERITAS je třeba souhlasu dvou třetin přítomných členů.
- 5.18 O rozpuštění společnosti VERITAS a o dalším použití jejího jmění rozhoduje valná hromada na základě souhlasu minimálně dvou třetin z celkového počtu všech členů VERITAS v korespondenčním hlasování.
- 5.19 O jednání a usnesení valné hromady musí být vyhotoven zápis.

6 Výbor společnosti VERITAS

- 6.1 Výbor řídí práci celé společnosti VERITAS a vyřizuje všechny záležitosti kromě těch, které jsou vyhrazeny valné hromadě.
- 6.2 Volební období výboru je dvouleté.
- 6.3 Výbor se schází nejméně čtyřikrát ročně. Svolává jej moderátor, nebo jednatel.
- 6.4 Usnesení výboru je platné, jsou-li přítomni alespoň čtyři členové výboru.
- 6.5 Svá rozhodnutí vydává výbor na základě hlasování. Platnému usnesení výboru je zapotřebí hlasů nadpoloviční většiny přítomných členů výboru. Při rovnosti hlasů rozhoduje hlas moderátora.
- 6.6 Na své ustavující schůzi volí výbor moderátora a jednatele a ustanovuje pokladníka. Člen je zvolen do funkce hlasy nadpoloviční většiny přítomných členů výboru. Mandát těchto činovníků zaniká v okamžiku volby příslušného činovníka na další období.
- 6.7 Podle potřeby jsou k jednání výboru přizváni jednotliví vedoucí sekcí nebo místních odborů s hlasem poradním.
- 6.8 Poradní hlas mají na jednáních výboru také náhradníci do doby, než jsou v případě rezignace některého člena výboru povoláni na jeho místo. O pořadí náhradníků při povolávání do výboru za odstupující členy rozhoduje pořadí při zvolení, dané množstvím získaných hlasů. Pokud měli stejný počet hlasů a o pořadí se mezi sebou nedomluví, rozhoduje los tažený moderátorem, v případě jeho nepřítomnosti jednatelem.
- 6.9 Na veřejnosti zastupuje společnost VERITAS moderátor nebo jiný člen výboru (výjimečně též i nečlen výboru), vždy ovšem výborem k tomu pověřený.
- 6.10 Statutárním orgánem společnosti VERITAS s podpisovým právem při úředních jednáních je samostatně buď moderátor, nebo jednatel.
- 6.11 O jednání a usnesení výboru musí být vyhotoven zápis.

7 Hospodaření

- 7.1 Společnost VERITAS je občanské sdružení, které samostatně hospodaří se svým jměním.
- 7.2 Příjmy společnosti VERITAS jsou: příspěvky členů společnosti VERITAS; výnosy z akcí, prováděných společností VERITAS; výnosy z majetku (úroky); dary a subvence; výtěžky ze sbírek; výnosy ze sponzorských smluv.
- 7.3 Vydání společnosti VERITAS tvoří: náklady na akce pořádané společností VERITAS a běžný provoz společnosti; kancelářské potřeby a poštovné.

8 Místní odbory společnosti VERITAS

- 8.1 V případě potřeby se mohou zřizovat místní odbory společnosti VERITAS, které se řídí stanovami společnosti VERITAS.

VSC/1–11621/92–R

Změna stanov vzata na vědomí Ministerstvem vnitra ČR dne 31. 5. 2007.